רִאשׁוֹן נִקְרָא שֶׁהִרְתִּיחוּ בּוֹ מַיִם עַל הָאֵשׁ, ט אֲפִלּוּ אֵינוֹ עַתָּה עַל הָאֵשׁ רַק (כ) שֶׁעוֹדֶנּוּ (יא) רוֹתֵחַ. י וְקֹדֶם הַהַגְעָלָה צָרִיךְ לְשׁוּפָם יָפֶה (יב) (כא) בְּמַשְׁחֶזֶת אוֹ בְּרֵחַיִם, לְהַעֲבִיר (כב) כָּל (יג) חֲלֻדָּה שֶׁבָּהֶם קֹדֶם הֶכְשֵׁרָם. הִלְכָּךְ (כג) אִם יֵשׁ בּוֹ גֻּמּוֹת וְאֵינוֹ יָכוֹל לְנַקּוֹתוֹ יָפֶה, אֵין מוֹעִיל לוֹ הַגְעָלָה (פֵּרוּשׁ, הַפְלָטָה שֶׁהַכֵּלִים פּוֹלְטִים הָאִסּוּר שֶׁבָּהֶם, וְהוּא מִלְּשׁוֹן 'שׁוֹרוֹ עִבֵּר וְלֹא יַגְעִיל' (איוב כא י)) לְבַד, (כד) וְצָרִיךְ (יד) לִבּוּן (כה) בִּמְקוֹם הַגֻּמּוֹת. הַגָּהּ: וְהַנָּדָן שֶׁל סַכִּינִים (כו) אֵין לָהּ (טו) תַּקָּנָה בְּהַגְעָלָה, וְאָסוּר לְהַכְנִיס בָּהּ הַסַּכִּין בְּפֶסַח (מהרי"ל): ד כ כֵּלִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם (טז) (כז) עַל יְדֵי הָאוּר, כְּגוֹן שְׁפוּדִים וְאַסְכְּלָאוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, (כח) צְרִיכִים

ט טוּר מֵהָא דְּשַׁבָּת מ"ב (ע"א) [בַּ]מִּשְׁנָה, וּכְפֵרוּשׁ רַשִׁ"י שָׁם (ד"ה לא). י הָרֹא"שׁ שָׁם בְּפֶרֶק ב' דִּפְסָחִים (סי' ז), וְהֵבִיא רְאָיָה מִסִּפְרֵי (זוטא לא כב). כ בְּרַיְיתָא סוֹף עֲבוֹדָה זָרָה (עה:), הֱבִיאוּהוּ הָרִי"ף (ח:) וְרֹא"שׁ בְּפֶרֶק ב' דִּפְסָחִים (שם). וְכֵן הַסְכָּמַת רֹב הַפּוֹסְקִים לְהַשְׁווֹת דִּין חָמֵץ לִשְׁאָר אִסּוּרִין.

## בְּאֵר הֵיטֵב

בַּיּוֹרָה דֵעָה סִימָן קכ"א סָעִיף ז'. וְעַיֵּן בַּפְּרִי חָדָשׁ שָׁם שֶׁהִכְרִיעַ, דְּאַף בְּסַכִּינִים שֶׁל אִסּוּר סַגִּי בְּהַגְעָלָה אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. וְכָתַב הַחֹק יַעֲקֹב (ס"ק יד) נִרְאֶה לִי עִקָּר לְכַתְּחִלָּה כִּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר (כלל תח דין כא), אָכֵן בְּדִיעֲבַד אֵין לֶאֱסֹר אִם הִגְעִילוֹ וְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּחַמִּין: (יא) **רוֹתֵחַ.** וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז), וְלִתְחֹב בּוֹ הַסַּכִּין, אֲבָל אֵין לוֹ לְהַגְעִילוֹ עַל יְדֵי אֶבֶן מְלֻבָּן: (יב) **בְּמַשְׁחֶזֶת.** וְהוּא הַדִּין בְּדָבָר אַחֵר שֶׁמֵּסִיר הַחֲלֻדָּה סַגִּי. [אֶלָּא דְּהָרַמְבַּ"ם (מאכלות אסורות פי"ז ה"ז) כָּתַב דְּהַשְׁחָזַת רֵחַיִם מְהַנֵּי בִּמְקוֹם לִבּוּן, וְעַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב סָעִיף קָטָן (ט"ז) [י"ג]. הַבַּ"ח (ס"ז) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ לְפִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַגְעִיל גַּם כֵּן קַתַּיְהוּ, עַל כֵּן אִם הַקַּתָּא קָבוּעַ בְּמַסְמְרִים קְטַנִּים אֵינוֹ מוֹעִיל הַגְעָלָה, כִּי יֵשׁ גֻּמּוֹת הַרְבֵּה בִּמְקוֹם הַמַּסְמְרִים, וְהוּא הַדִּין כָּל שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי חֲלָקִים בְּקַתַּיְהוּ. וְהוּא הַדִּין אִם הַקַּתָּא מִקְצָתָהּ בַּקֶּרֶן אוֹ שֶׁהַקַּתָּא דְּבוּקָה בְּבַרְזֶל בְּדֶבֶק, אֵין לְהַגְעִילָהּ, דְּחָיֵיס עֲלַיְיהוּ שֶׁמָּא פָּקְעִי, וְלִבּוּן גַּם כֵּן לֹא שַׁיָּךְ גַּבֵּי קַתַּיְהוּ אִם לֹא שֶׁכֻּלּוֹ פַּרְזְלָא. וְכֵיוָן שֶׁרֹב סַכִּינִים הֵם עַל דֶּרֶךְ זֶה, עַל כֵּן יָפֶה יִסַּד הַפַּיָּט אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת חֲדָשִׁים הֵם מְשֻׁבָּחִים. עַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס"ק טו) וּבַטַּ"ז (סק"ה): (יג) **חֲלֻדָּה.** פֵּרוּשׁ, שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַשְׁחִיז רַק כְּדֵי לְהַעֲבִיר חֲלֻדָּה, אֲבָל אִם מַשְׁחִיזוֹ הֵיטֵב בְּעִנְיָן שֶׁמֵּסִיר קְצָת מֵהַבַּרְזֶל כַּמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן קכ"א (ס"ז), הָוֵי כְּמוֹ לִבּוּן, וְעַיֵּן שָׁם בַּהַגָּ"הּ. וַחֲלֻדָּה רוֹצֶה לוֹמַר מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין רָאסְ"ט בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז, אֲבָל כָּתָם שָׁחוֹר אוֹ אָדֹם בְּאֵיזֶה מָקוֹם מֵהַכְּלִי וּבִפְרָט בְּיוֹרוֹת וּמַחֲבוֹת, אֵין קְפִידָא, וְיוּכַל לְהַגְעִיל, וְעַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב יְלַבֵּן מָקוֹם הַהוּא אִם אִי אֶפְשָׁר בִּגְרִירָה. טַ"ז (סק"ו) עַיֵּן שָׁם: (יד) **לִבּוּן.** וּבְלִבּוּן אֵין צָרִיךְ לְהַעֲבִיר הַחֲלֻדָּה, כִּי הָאֵשׁ יַבְעִיר אֶת הַכֹּל: (טו) **תַּקָּנָה.** וְאִם פּוֹתֵחַ הַתְּפִירוֹת וְגוֹרְרָהּ הֵיטֵב, אֶפְשָׁר דְּשָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): ד (טז) **עַל יְדֵי הָאוּר.** פֵּרוּשׁ בְּלִי מַיִם, כְּגוֹן שְׁפוּד וְאַסְכְּלָה שֶׁצּוֹלִין עָלָיו מוּלְיָיתָא שֶׁל חָמֵץ, צְרִיכִין לִבּוּן, דְּמַה שֶּׁבּוֹלֵעַ עַל יְדֵי מַיִם פּוֹלֵט עַל יְדֵי מַיִם, אֲבָל זֶה בָּלַע עַל יְדֵי אוּר מַמָּשׁ צָרִיךְ

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ק"י דְּהֵיכָא דְּהִגְעִיל לְצֹרֶךְ פֶּסַח, הוּא נוֹהֵג לְהַתִּיר לְהַחֲלִיף מִבָּשָׂר לְחָלָב אוֹ אִפְּכָא, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיְתָה כַּוָּנַת הַהֶכְשֵׁר לְצֹרֶךְ זֶה: (כ) **שֶׁעוֹדֶנּוּ רוֹתֵחַ.** וְיִהְיוּ הַמַּיִם מַעֲלִין רְתִיחָה, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תנ"ב (ס"א) עַיֵּן שָׁם [לְבוּשֵׁי שְׁרָד שָׁם]. וְיִהְיֶה הַהַגְעָלָה עַל יְדֵי שֶׁיִּתְחֹב בּוֹ הַסַּכִּין, (כד) אֲבָל לֹא שֶׁיִּהְיֶה עַל יְדֵי שֶׁיִּתֵּן אֶבֶן מְלֻבָּן עַל הַסַּכִּין וְיִתֵּן עָלָיו רוֹתְחִין, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ו' בַּהַגָּ"הּ, לְפִי שֶׁבַּכְּלִי הָאֶבֶן מֻנָּח בְּתוֹכוֹ יָפֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן עַל הַסַּכִּין: (כא) **בְּמַשְׁחֶזֶת.** וְהוּא הַדִּין בְּדָבָר אַחֵר שֶׁמֵּסִיר הַחֲלֻדָּה סַגִּי: (כב) **כָּל חֲלֻדָּה.** דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת הַגְעָלַת כְּלֵי מִדְיָן (במדבר לא כב) 'אַךְ אֶת הַזָּהָב' וְגוֹ', כְּלוֹמַר, רַק אֶת הַזָּהָב, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁאֵין שָׁם חֲלֻדָּה רַק זָהָב בִּלְבַד מוֹעֶלֶת הַגְעָלָה לְהַפְלִיט הַבָּלוּעַ, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם חֲלֻדָּה יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ שָׁם מַשֶּׁהוּ מִן הֶחָמֵץ וְהַחֲלֻדָּה מְכַסֵּהוּ, וְלָזֶה לֹא מְהַנֵּי הַגְעָלָה, כִּי אֵין הַגְעָלָה לְמַה שֶּׁהוּא בְּעַיִן. וְכָל זֶה בַּחֲלֻדָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קְצָת מַמָּשׁוּת (שֶׁקּוֹרִין רָאסְ"ט), שֶׁכְּשֶׁגּוֹרְרִין אוֹתָהּ מִשָּׁם יֵשׁ שָׁם כַּמָּה עַפְרוּרִין, שֶׁאָז יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ תַּחְתֶּיהָ מַשֶּׁהוּ מַמָּשׁוּת הָאִסּוּר בְּעַיִן וְהַחֲלֻדָּה מְכַסֵּהוּ, אֲבָל אִם אֵין בַּחֲלֻדָּה מַמָּשׁוּת כְּלָל רַק מַרְאֶה בִּלְבַד, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָא לִפְעָמִים שֶׁיֵּשׁ שַׁחֲרוּת אוֹ אַדְמִימוּת בַּצַּד הַפְּנִימִי שֶׁל הַכְּלִי שֶׁאָנוּ קוֹרִין (פְּלָעקִי"ן), אֵין קְפִידָא. וְכֵן הַדִּין בְּאוֹתָן כְּתָמִים הַנַּעֲשִׂים בִּכְלֵי בְּדִיל (שֶׁקּוֹרִין עָרְד פְּלָעקִי"ן), שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַהַגְעָלָה כֵּיוָן שֶׁאֵין בָּהֶם מַמָּשׁוּת רַק מַרְאֶה בִּלְבַד [אַחֲרוֹנִים]: (כג) **אִם יֵשׁ בּוֹ גֻּמּוֹת.** וּמִטַּעַם זֶה הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים, דְּהַסַּכִּין שֶׁהַקַּתָּא שֶׁלּוֹ מְחֻבָּר בְּמַסְמְרִים קְטַנִּים אֵין מוֹעִיל לוֹ הַגְעָלָה, כִּי יֵשׁ גֻּמּוֹת הַרְבֵּה בִּמְקוֹם הַמַּסְמְרִים. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם גּוּף הַבֵּית יָד (כה) נַעֲשָׂה מִשְּׁנֵי חֲלָקִים מְדֻבָּקִין וְיֵשׁ רֶוַח מְעַט בֵּינֵיהֶם לְהַכְנִיס לְשָׁם הַסַּכִּין, שֶׁעַל פִּי הָרֹב אִי אֶפְשָׁר לְנַקֵּר שָׁם הֵיטֵב. וְכֵן לִפְעָמִים יֵשׁ פְּגָם בֵּין לַהַב לְקַתָּא, וְאִי אֶפְשָׁר לְנַקּוֹת הֵיטֵב זֶה הַמָּקוֹם אִם לֹא שֶׁיָּסִיר הַקַּתָּא מֵהַלַּהַב [פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ה)]. וְכֵן אִם יַד הַסַּכִּין (כו) דְּבוּקָה בַּבֵּית יָד עַל יְדֵי דֶּבֶק, אֵין מוֹעִיל הַגְעָלָה, דְּכֵיוָן שֶׁהַדֶּבֶק מִתְקַלְקֵל בְּמַיִם רוֹתְחִין, יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יָחוּס עַל הַדֶּבֶק וְלֹא יַרְתִּיחַ הַמַּיִם יָפֶה. וְכֵן אִם הַבֵּית יָד עֲשׂוּיָה מִקֶּרֶן, גַּם כֵּן אֵין הַגְעָלָה מוֹעֶלֶת, שֶׁהַקֶּרֶן מִתְקַלְקֵל בְּמַיִם רוֹתְחִין וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יָחוּס עָלָיו [אַחֲרוֹנִים]: (כד) **וְצָרִיךְ לִבּוּן.** דְּהַיְנוּ שֶׁיַּנִּיחַ גֶּחָלִים בּוֹעֲרוֹת עַל הַמָּקוֹם הַהוּא, וּבְלִבּוּן (כז) אֵין צָרִיךְ לְהַעֲבִיר הַחֲלֻדָּה כִּי הָאֵשׁ יַבְעִיר אֶת הַכֹּל: (כה) **בִּמְקוֹם הַגֻּמּוֹת.** וְיַעֲשֶׂה זֶה (כח) קֹדֶם הַגְעָלָה. וְאִם לֹא עָשָׂה כֵן מִקֹּדֶם, יַעֲשֶׂה זֶה אַחַר הַגְעָלָה: (כו) **אֵין לָהּ תַּקָּנָה בְּהַגְעָלָה.** לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרוֹ הֵיטֵב מִבִּפְנִים (כט) אִם לֹא שֶׁיִּפְתַּח הַתְּפִירוֹת וִינַקֵּר הֵיטֵב, וְאָז אֲפִלּוּ הַגְעָלָה אֵין צָרִיךְ. כְּלִי שֶׁפִּיו צַר וְיֵשׁ שָׁם חֲלֻדָּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַהֲסִירָהּ, לֹא מְהַנֵּי לֵהּ הַגְעָלָה [אַחֲרוֹנִים]. עוֹד כָּתְבוּ דְּכָל מָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ הַגְעָלָה לֹא מְהַנֵּי לְקַלְּפוֹ בִּכְלִי אֻמָּנוּת, כִּי הַבָּלוּעַ יוֹצֵא מִדֹּפֶן לְדֹפֶן, וּכְלִי אֻמָּנוּת לֹא מְהַנֵּי רַק בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ קְלִיפָה: ד (כז) **עַל יְדֵי הָאוּר.** פֵּרוּשׁ, בְּלִי מַיִם. (ל) כְּגוֹן שְׁפוּד וְאַסְכְּלָא שֶׁצּוֹלִין עָלָיו מוּלְיָיתָ"א שֶׁל חָמֵץ. [וְאַף עַל פִּי שֶׁאַסְכְּלָא (לא) כְּשֶׁצּוֹלִין עַל גַּבֶּיהָ טָשִׁין אוֹתָהּ בְּאַלְיָה אוֹ מוֹשְׁחִין פָּנֶיהָ בְּשֻׁמָּן, אֵין רְטִיבוּת מְעַט זֶה מַצִּילָה מִהְיוֹת הָאֵשׁ שׁוֹלֵט בָּהּ לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְמַחֲבַת הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף י"א]. וּלְפִי שֶׁגּוּף הֶחָמֵץ נוֹגֵעַ בָּהֶן בִּשְׁעַת צְלִיָּתוֹ, וְאֵין בֵּינֵיהֶם שׁוּם מַשְׁקֶה שֶׁיּוֹלִיךְ טַעַם הֶחָמֵץ לְתוֹךְ הַשְּׁפוּד וְהָאַסְכְּלָא, אֶלָּא עַל יְדֵי חֹם הָאֵשׁ בִּלְבַד נִבְלָע בָּהֶן טַעַם הֶחָמֵץ, לְפִיכָךְ אֵינוֹ נִפְלָט מֵהֶן גַּם כֵּן עַל יְדֵי הַגְעָלָה בְּמַיִם רוֹתְחִין אֶלָּא עַל יְדֵי חֹם הָאֵשׁ, דִּכְבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ. אֲבָל אִם יָדוּעַ לוֹ שֶׁלֹּא צָלוּ עָלָיו חָמֵץ, רַק שֶׁצָּלוּ עָלָיו בָּשָׂר עִם מֶלַח שֶׁלֹּא נִבְדַּק מֵחָמֵץ, בָּזֶה (לב) דַּי בְּהַגְעָלָה וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה: (כח) **צְרִיכִים לִבּוּן.** אַקְדִּים הַקְדָּמָה קְצָרָה וְיִצְטָרֵךְ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. דַּע דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא (ע"ז עו.) דְּדַוְקָא דְּבַר אִסּוּר הַנִּבְלָע בִּכְלִי עַל יְדֵי אוּר צָרִיךְ לִבּוּן, אֲבָל דְּבַר הֶתֵּר הַנִּבְלָע

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כד) אַחֲרוֹנִים: (כה) הַכֹּל בָּאַחֲרוֹנִים: (כו) וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה לְפִי זֶה לֹא יְצֻיַּר הַגְעָלָה בְּסַכִּין עִם הַקַּתָּא בְּבַת אַחַת, רַק אִם הַקַּתָּא מִמִּין הַסַּכִּין, דְּהַיְינוּ אִם הוּא שֶׁל מַתָּכוֹת. וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה מֵהַשַּׁ"ס דַּף ל' (ע"ב), דְּמוּכָח שָׁם דַּאֲפִלּוּ אִם הַקַּתָּא הוּא מִמִּין אַחֵר דְּהַיְינוּ שֶׁל עֵץ, אֲפִלּוּ הָכִי מְהַנֵּי אִם יַכְנִיס אוֹתוֹ וְאֶת הַקַּתָּא בְּרוֹתְחִין, וּכְבָר הִקְשָׁה כֵּן הָאֵלִיָּה רַבָּה. אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא קַשְׁיָא מִידִי, שֶׁהַשַּׁ"ס מַיְירֵי בְּסַכִּין שֶׁמַּכְנִיסִין אוֹתָם לְקַתָּא שֶׁהוּא עָשׂוּי מִמִּין אַחֵר, אֲבָל מֵחֲתִיכָה אַחַת וְלֹא מִשְּׁתֵי חֲתִיכוֹת, וְאֵין שָׁם מַסְמְרִים כְּלָל, וְלֹא הָיָה הַקַּתָּא דָּבוּק בְּדֶבֶק, אֶלָּא שֶׁהַבַּרְזֶל הַחַד הַנִּכְנָס שָׁם תָּחוּב בְּחֹזֶק [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח)]: (כז) פּוֹסְקִים: (כח) אַחֲרוֹנִים: (כט) אַחֲרוֹנִים: ד (ל) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וְטַ"ז (סק"ח): (לא) רַשְׁבָּ"א בְּתוֹרַת הַבַּיִת הָאָרֹךְ (בית רביעי שער ד), וְהוּא הֶחְמִיר גַּם כֵּן בְּמַחֲבַת, אֲבָל אָנוּ מְקֻלִּין בְּמַחֲבַת, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י"א, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם: (לב) כֵּן מַשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י) וְטַ"ז (שם), וְכֵן פָּסַק הַחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ד) וְהַמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס"ק יג). **וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ לוֹ רַק בִּסְתָמָא, אַף דִּלְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְלַבְּנוֹ מֵחֲמַת סָפֵק, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אִם הִגְעִילוֹ וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, אֶפְשָׁר דְּאֵין לְהַחְמִיר, וּבִפְרָט כְּשֶׁהוּא אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

# הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנא

לִבּוּן, [ל]וְהַלִּבּוּן הוּא עַד שֶׁיִּהְיוּ נִיצוֹצוֹת (יז) (כט) נִתָּזִין מֵהֶם. הַגָּהּ: (ל) וְיֵשׁ (יח) מְקִלִּין אִם נִתְלַבֵּן כָּל כָּךְ שֶׁקֵּשׁ נִשְׂרָף *)עָלָיו (לא) מִבַּחוּץ (מרדכי סוף עבודה זרה (פי׳ תפס) והגהות מיימוני פרק י״ז מהלכות מאכלות אסורות (פוס ה)). (לב) וְנוֹהֲגִין כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה בְּכָל דָּבָר שֶׁדִּינוֹ בְּלִבּוּן, אֲבָל דָּבָר שֶׁדִּינוֹ בְּהַגְעָלָה, (לג) רַק שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סְדָקִים אוֹ שֶׁמַּחְמִירִין לְלַבְּנוֹ, [א]סַגִּי בְּלִבּוּן קַל כָּזֶה. (יט) (לד) חֲצוּבָה צָרִיךְ לִבּוּן (מהרי״ל): ה [מ]כֵּלִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם בְּחַמִּין, (לה) כְּפִי תַּשְׁמִישָׁן הָכְשֵׁרָן. אִם תַּשְׁמִישָׁן בִּכְלִי רִאשׁוֹן, כְּגוֹן כַּף (לו) שֶׁמְּגִיסִין בּוֹ בִּקְדֵרָה, צָרִיךְ לְהַכְשִׁירָן בִּכְלִי רִאשׁוֹן. וְאִם (לז) תַּשְׁמִישָׁן בִּכְלִי שֵׁנִי, (לח) הָכְשֵׁרָן בִּכְלִי שֵׁנִי. וּכְלִי (לט) שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ בְּעֵרוּי שֶׁמְּעָרָה מִכְּלִי רִאשׁוֹן, לֹא סַגִּי לֵיהּ (מ) בְּהָכְשֵׁר דִּכְלִי שֵׁנִי, [נ]אֶלָּא צָרִיךְ (כ) (מא) לְעָרוֹת עָלָיו מִכְּלִי רִאשׁוֹן. הַגָּהּ: כָּל הַכֵּלִים (מב) שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן (כא) סְדָקִים אוֹ גֻּמּוֹת אוֹ חֲלֻדָּה, (מג) וְהוּא (כג) [כב] בְּתוֹךְ הַכְּלִי (מד) וְלֹא יוּכַל לְנַקְּרָן וּלְנַקּוֹתָן,

ל יְרוּשַׁלְמִי שִׁלְהֵי עֲבוֹדָה זָרָה (פ״ה הט״ו). *) (רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאִם יָשִׂימוּ עָלָיו קַשׁ מִצַּד חוּץ יִשָּׂרֵף הַקַּשׁ מִכֹּחַ הַלִּבּוּן). מ שֶׁם בְּרַיְיתָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְהַבִּיאוּהָ הָרִי״ף וְרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ב׳ דִּפְסָחִים (שם). נ תּוֹסָפוֹת בְּשַׁבָּת ל״ט (ע״א ד״ה כל) בְּשֵׁם ר״י.

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [כב] בְּתוֹךְ. עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת מַהַרְשְׁדַ״ם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן (כ״ב) [כ״ו], אִם לֹא לִבְּנוּ אוֹתוֹ כָּל כָּךְ שֶׁנִּיצוֹצוֹת נִתָּזִין מֵהֶם, עַיֵּן שָׁם: (יט) חֲצוּבָה. וְהוּא כְּלִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁלֹּשׁ רַגְלַיִם וּמַעֲמִידִין הַקְּדֵרָה אוֹ הַמַּחֲבַת עָלֶיהָ, וְלִפְעָמִים נִשְׁפָּךְ עָלָיו עִסָּה: ה (כ) לְעָרוֹת. וְצָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִפְסֹק הַקִּלּוּחַ. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה מכניס). וְאֵין צָרִיךְ עֵרוּי שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים. אַחֲרוֹנִים. [הַמְּשִׁימִים כְּלִי תּוֹךְ מַחֲבַת עַל אֵשׁ וּמַרְתִּיחַ תּוֹךְ הַכְּלִי וּמַגְעִילָן בַּכְּלִי, מְסֻפָּק ר״י (תוס׳ ע״ז לג: ד״ה קינסא) אִי הָוֵי כִּכְלִי רִאשׁוֹן. עַיֵּן פְּרִי חָדָשׁ]: (כא) סְדָקִים. אֲפִלּוּ נַעֲשׂוּ מֵחָדָשׁ, עַיֵּן סָעִיף י״ג. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו): (כג) בְּתוֹךְ. אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא. אֲבָל מִבַּחוּץ אוֹ עַל שְׂפָתוֹ מִלְמַעְלָה אֵין מְעַכֵּב. מַהֲרִי״ל (הל׳ הגעלה):

## בְּאֵר הַיֵּטֵב

לִבּוּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), עַיֵּן טַ״ז (סק״ח): (יז) נִתָּזִין. אוֹ עַד שֶׁתָּסִיר קְלִפָּתוֹ הָעֶלְיוֹנָה. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כד): (יח) מְקִלִּין. וְטַ״ז (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) אוֹסְרִים אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בִּכְלִי עַל יְדֵי אוּר, אַף שֶׁאַחַר כָּךְ נֶאֱסָר, כְּגוֹן בְּשַׂר קָדָשִׁים שֶׁצָּלָהוּ בִּשְׁפוּד עַל גַּבֵּי הָאוּר, אַף שֶׁלְּבַסּוֹף נַעֲשָׂה הַבְּלִיעָה בַּשְּׁפוּד נוֹתָר, אֲפִלּוּ הָכִי הָכְשֵׁרוֹ שֶׁל שְׁפוּד זֶה דַּי בְּהַגְעָלָה. וְנֶחְלְקוּ הַפּוֹסְקִים לְעִנְיַן חָמֵץ הַבָּלוּעַ בַּכְּלִי, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּזֶה גַּם כֵּן מִקְּרֵי הָתֵּרָא בָּלַע, שֶׁבְּאֶמְצַע הַשָּׁנָה כְּשֶׁנִּבְלַע הֶחָמֵץ שֶׁל הַמּוּלְיָיתָ״א בַּשְּׁפוּד הָיָה הָתֵּר, וְעַל כֵּן סַגִּי בְּהַגְעָלָה, וּלְדִידְהוּ כָּל כֵּלִים שֶׁתַּשְׁמִישָׁן עַל יְדֵי אוּר, לְעִנְיַן פֶּסַח דַּי בְּהַגְעָלָה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא נוֹתָר, שֶׁבְּעֵת הַבְּלִיעָה לֹא הָיָה שֵׁם נוֹתָר עַל הַבָּשָׂר כְּלָל, לָכֵן נִקְרָא דָּבָר זֶה בְּשֵׁם הָתֵּרָא בָּלַע, אֲבָל חָמֵץ, דִּבְעֵת הִשְׁתַּמְּשׁוּת הַשְּׁפוּד בָּחָמֵץ הָיָה שֵׁם חָמֵץ עַל הַבְּלִיעָה, וְעַכְשָׁו גַּם כֵּן שְׁמוֹ חָמֵץ אֶלָּא שֶׁעַתָּה נִתְעוֹרֵר הָאִסּוּר לְמַפְרֵעַ עַל שֵׁם חָמֵץ, זֶה לֹא מִקְּרֵי בְּשֵׁם הָתֵּרָא בָּלַע, דְּחָמֵץ בָּלַע בְּתוֹכוֹ וְגַם עַכְשָׁו הוּא חָמֵץ, וּבִכְלַל אִסּוּרָא בָּלַע הוּא וּצְרִיכִין לִבּוּן, (לג) וְלָזֶה הִסְכִּימוּ רֹב הַפּוֹסְקִים, וְעַל כֵּן פָּסַק הַמְחַבֵּר כְּוָתַיְהוּ. (לד) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לִלְמֹד מִדִּין זֶה לִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, דְּלִפְעָמִים הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ עוֹד צְדָדִים לְהָקֵל מְצָרְפִינַן גַּם כֵּן לָזֶה דַּעַת הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דְּחָמֵץ מִקְּרֵי הָתֵּרָא בָּלַע: (כט) נִתָּזִין מֵהֶם. אוֹ (לה) עַד שֶׁתָּסוּר קְלִפָּתוֹ הָעֶלְיוֹנָה: (ל) וְיֵשׁ מְקִלִּין אִם נִתְלַבֵּן וְכוּ׳. דְּלִבּוּן זֶה, אַף שֶׁהוּא גָּרוּעַ מִלִּבּוּן הָרִאשׁוֹן, מִכָּל מָקוֹם מְהַנֵּי עַל כָּל פָּנִים חֲמִימוּתוֹ לִפְלֹט הַבְּלִיעָה כְּמוֹ הַגְעָלָה בְּוַדַּאי, וְדֵעָה זוֹ סְבִירָא לֵיהּ דְּחָמֵץ מִקְּרֵי הָתֵּרָא בָּלַע וְעַל כֵּן מְקִלִּין בְּלִבּוּן כָּזֶה: (לא) מִבַּחוּץ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאִם יָשִׂימוּ עָלָיו קַשׁ מִצַּד חוּץ יִשָּׂרֵף הַקַּשׁ מִכֹּחַ הַלִּבּוּן: (לב) וְנוֹהֲגִין כִּסְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה וְכוּ׳. דִּלְדִינָא (לו) עִקָּר כְּדַעַת הַמְחַבֵּר דְּחָמֵץ מִקְּרֵי אִסּוּרָא בָּלַע, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לִבּוּן טוֹב שֶׁיְּהוּ נִיצוֹצוֹת נִתָּזִין מִמֶּנּוּ, וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּפֶסַח בְּעוֹד שֶׁלֹּא לִבְּנוּ אוֹתוֹ כָּל כָּךְ (אוֹ עַל יְדֵי הַגְעָלָה) [טַ״ז (סק״ח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא)]. אָכֵן (לז) בִּמְקוֹם הָפְסֵד מְרֻבֶּה אוֹ מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, וְהוּא אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ מֵעֵת שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ הֶחָמֵץ, יֵשׁ לִסְמֹךְ בְּדִיעֲבַד עַל הַפּוֹסְקִים דְּסוֹבְרִים דְּחָמֵץ מִקְּרֵי הָתֵּרָא בָּלַע, וְדֵי בְּמַה שֶּׁהִכְשִׁירוֹ בְּהַגְעָלָה אוֹ בְּלִבּוּן קַל: (לג) רַק שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סְדָקִים. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וּמְבֹאָר לְעֵיל דְּצָרִיךְ לִבּוּן בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם, דְּהַיְנוּ שֶׁיָּשִׂים שֶׁם גֶּחָלִים בּוֹעֲרוֹת, דַּי שֶׁיַּשְׁהֶה אוֹתָם שֶׁם עַד שֶׁקֵּשׁ נִשְׂרָף עָלָיו מִבַּחוּץ, שֶׁבְּזֶה הַשִּׁעוּר בְּוַדַּאי נִשְׂרָף כָּל מַמָּשׁוּת הָאִסּוּר שֶׁיִּמָּצֵא בְּעֹמֶק הַסְּדָקִים וְהַגֻּמּוֹת: (לד) חֲצוּבָה צָרִיךְ לִבּוּן. הוּא כְּלִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שֶׁלֹּשׁ רַגְלַיִם, וּמַעֲמִידִין עָלֶיהָ קְדֵרָה אוֹ מַחֲבַת בַּתַּנּוּר עַל הָאוּר כָּל הַשָּׁנָה. וְאִם רוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּפֶסַח, צָרִיךְ לְלַבְּנָהּ בָּאוּר, לְפִי שֶׁלִּפְעָמִים נִשְׁפָּךְ עָלֶיהָ עִסָּה וְנִבְלַע בָּהּ טַעַם חָמֵץ עַל יְדֵי הָאוּר. וְזֶהוּ רַק לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם חֻמְרָא דְּחָמֵץ, (לח) דְּבָאֱמֶת שְׁתֵּי קְדֵרוֹת הַנּוֹגְעוֹת זוֹ בָּזוֹ אֵין יוֹצֵאת הַבְּלִיעָה מִזּוֹ לָזוֹ, כַּמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן צ״ב סָעִיף ז׳, וְגַם יֵשׁ לִתְלוֹת שֶׁאַף אִם נִשְׁפַּךְ כְּבָר נִשְׂרַף וְהָלַךְ לוֹ, כֵּיוָן שֶׁבְּכָל שָׁעָה הִיא עַל הָאֵשׁ. [ב]וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי דַּי לָזֶה בְּלִבּוּן קַל, וּבְדִיעֲבַד (לט) אַף אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו בְּלִי לִבּוּן כְּלָל גַּם כֵּן אֵין לֶאֱסֹר: ה (לה) כְּפִי תַּשְׁמִישָׁן הָכְשֵׁרָן. דִּכְבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ: (לו) שֶׁמְּגִיסִין בּוֹ בַּקְּדֵרָה. לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא בְּטוּר יוֹרֶה דֵעָה סִימָן קכ״א, דְּדָבָר שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בִּכְלִי רִאשׁוֹן עַל הָאֵשׁ, [ג]הָכְשֵׁרוֹ גַּם כֵּן בִּכְלִי רִאשׁוֹן הָעוֹמֵד אֵצֶל הָאֵשׁ דַּוְקָא, וְהַכַּף הַזֶּה שֶׁמְּגִיסִין בּוֹ הַקְּדֵרָה בְּעוֹדוֹ עַל הָאֵשׁ צָרִיךְ לְהַגְעִיל גַּם כֵּן בְּאֹפֶן זֶה [פְּרִי חָדָשׁ וְחִידּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר]: (לז) תַּשְׁמִישָׁן בִּכְלִי שֵׁנִי. כְּגוֹן כַּפּוֹת קְטַנִּים שֶׁתַּשְׁמִישָׁן רַק בִּקְעָרוֹת, דַּי לְהַכְשִׁירָן בִּכְלִי שֵׁנִי. וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא הִכְשִׁירָן כְּלָל וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, עַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן י״א: (לח) הָכְשֵׁרָן בִּכְלִי שֵׁנִי. עַיֵּן לְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ו׳ בַּהַגָּ״הּ: (לט) שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ בְּעֵרוּי וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ כְּלִי חֲדָשָׁה שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ מֵעוֹלָם, (מ) רַק פַּעַם אַחַת נִשְׁפַּךְ עָלֶיהָ עֵרוּי שֶׁל חָמֵץ מִכְּלִי רִאשׁוֹן: (מ) בְּהָכְשֵׁר דִּכְלִי שֵׁנִי. דְּהַיְנוּ לִשְׁפֹּךְ מַיִם רוֹתְחִין בְּתוֹךְ כְּלִי וְאַחַר כָּךְ יַכְנִיסֵם. וְהַטַּעַם, דְּבָלוּעַ שֶׁנִּתְהַוָּה עַל יְדֵי עֵרוּי הַחַמִּין מִכְּלִי רִאשׁוֹן, אֵינוֹ נִפְלָט מִן הַכְּלִי כִּי אִם עַל יְדֵי עֵרוּי גַּם כֵּן, (מא) וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא מְהַנֵּי עַל יְדֵי הָכְשֵׁר דִּכְלִי שֵׁנִי: (מא) לְעָרוֹת עָלָיו וְכוּ׳. וְצָרִיךְ לִזָּהֵר (מג) שֶׁלֹּא יַפְסִיק הַקִּלּוּחַ. וְדַע, דְּעֵרוּי לֹא מְהַנֵּי אֶלָּא בָּזֶה שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ גַּם כֵּן הָיָה עַל יְדֵי עֵרוּי, (מג) אֲבָל כְּלִי שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ הָיָה עַל יְדֵי כְּלִי רִאשׁוֹן, (מד) לֹא סַגִּי לְהַכְשִׁירוֹ בְּעֵרוּי אֶלָּא בִּכְלִי רִאשׁוֹן מַמָּשׁ: (מב) שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם סְדָקִים וְכוּ׳. מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ חָמֵץ בְּעַיִן דְּאֵין מוֹעִיל לוֹ הַגְעָלָה, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ג׳ עַיֵּן שָׁם: (מג) וְהוּא בְּתוֹךְ הַכְּלִי. דְּמִבַּחוּץ לַכְּלִי (מה) אֵין צָרִיךְ לְהַחֲזִיק שֶׁיֵּשׁ שֶׁם חָמֵץ בְּעַיִן בְּהַגֻּמּוֹת. (מו) וְאִם שׁוֹאֲבִים בַּכְּלִי מִיּוֹרָה גְּדוֹלָה וְדָרֶךְ לְהִתְדַּבֵּק גַּם מִבַּחוּץ חָמֵץ, אָז יֵשׁ קְפִידָא אַף מִבַּחוּץ, דִּלְחָמֵץ בְּעַיִן אֵין מֵי הַגְעָלָה פּוֹלְטִין: (מד) וְלֹא יוּכַל לְנַקְּרָן וְכוּ׳.

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לג) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כלים) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח״ב): (לד) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לה) גְּמָרָא (ע״ז עו.): (לו) כֵּן פֵּרְשׁוּ אַחֲרוֹנִים לְתָרֵץ בָּזֶה קֻשְׁיַת הַטַּ״ז (סק״ח): (לז) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) וְהַגְּרַ״ז (סי״ג), וְהֵם לֹא הִזְכִּירוּ שֶׁיִּהְיֶה דַּוְקָא אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, אַךְ הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יא) לֹא הִסְכִּים לְהָקֵל אֶלָּא דַּוְקָא אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ [מִשּׁוּם דְּרֹב הַפּוֹסְקִים מַתִּירִין בְּנוֹתַן טַעַם לִפְגָם] וְגַם שֶׁיִּהְיֶה הָפְסֵד מְרֻבָּה, וְאָז יֵשׁ לְצָרֵף דַּעַת הַפּוֹסְקִים דְּחָמֵץ מִקְּרֵי הָתֵּירָא בָּלַע, עַיֵּן שָׁם טַעְמוֹ: (לח) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יא) וּמוֹר וּקְצִיעָה, וְגַם בִּפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יב) מְפַקְפֵּק בָּזֶה: (לט) פְּרִי מְגָדִים (שם), וְגַם מִדִּבְרֵי הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (שם) וּמוֹר וּקְצִיעָה מַשְׁמַע דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד: (מ) פָּשׁוּט בַּפּוֹסְקִים: (מא) דְּעֵרוּי מְבַשֵּׁל כְּדֵי קְלִיפָּה: (מג) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה מכניס) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: (מג) טַ״ז (סק״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מד) דְּעֵרוּי אֵינוֹ מַבְלִיעַ וּמַפְלִיט רַק כְּדֵי קְלִיפָּה: (מה) כֵּן מַשְׁמַע מֵהַגְּרַ״ז (סי״ז). וְאַף דְּלִכְאוֹרָה מִמַּה דְּמַצְרִיךְ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) לְעַיֵּן בְּסָעִיף כ״ו, וְהַיְינוּ בְּהַטַּעַם שֶׁכָּתַב שֶׁם אוֹת נ׳ דְּבִמְצֻיָּרִין אֵינוֹ מָצוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּרוֹתְחִין, וְאִם כֵּן בִּשְׁאָר כֵּלִים יֵשׁ לָחוֹשׁ שֶׁיֵּלֵךְ הַבְּלִיעָה מִבַּחוּץ לִפְנִים כְּשֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּרוֹתְחִין, צָרִיךְ לוֹמַר דִּסְבָרַת הָרַמָ״א דְּאֵין אָנוּ חוֹשְׁשִׁין כְּלָל שֶׁנִּכְנַס חָמֵץ בְּעַיִן מִבַּחוּץ בְּהַגֻּמּוֹת, כֵּיוָן שֶׁאֵין עִקַּר הַתַּשְׁמִישׁ שֶׁם. וְלָזֶה כִּוַּן הַגְּרַ״ז. וְכָל הָאַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הָרַמָ״א לְדִינָא: (מו) פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טז):

**ליקוטי דברי הרב: א]** בשו״ע הרב (סט״ז) כתב לגבי כלי שיש בו חלודה: ישים גחלים בוערות וישהה אותם שם עד שאם יגע אדם בצד חשני של הכלי יהיה היד סולדת בו מחמת שנתלבן הכלי מהגחלים, והעולם נהגו להחמיר להשהות הגחלים כל כך עד שיהיה קש נשרף מצד השני. וכן כתב (סי״ט) לגבי סכין או שאר כלי שיש בו גומא או סדק או נקב שאינו יכול לחטט בתוכו לנקרם ולנקותם היטיב (ועיין עוד שם בס״י). **ב]** ובשו״ע הרב (סכ״ד) כתב: חצובה צריך ללבנה באור [והיינו שצריך ליבון חמור ואין די בליבון קל]. **ג]** ובשו״ע הרב (סכ״ה) הביא בזה ב׳ דעות, וכתב שבשאר איסורים לכתחילה יש לחוש להגעיל דווקא בכלי ראשון העומד אצל האש, אבל בחמץ אפילו לכתחילה אפשר להגעיל בכלי ראשון אף לאחר שהעבירוהו מהאש [ומ״מ צריך שהמים יהיו רותחין, דהיינו שמעלין רתיחה (שם סי״ד)].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah